

DN-002-001205

Seat No. _____

B. Com. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May - 2015

Business Administration : Paper - II

(Core - IV)

(New Course)

Faculty Code : 002

Subject Code : 001205

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) વિભાગ-૧ના કુલ ગુણ ૨૦ છે.
(૨) વિભાગ-૧ (M.C.Q) ના ઉત્તરો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં લખવા.
(૩) વિભાગ-૨ના દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

વિભાગ - ૧

૧ બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના (M.C.Q) : ૨૦

(૧) “એકમની લક્ષ્ય સિદ્ધિ અને કર્મચારી સંતોષ પ્રેરણારૂપી સિક્કાની બે બાજુઓ છે.” - એમ કહેવું કેટલા અંશે સત્ય છે ?

- (A) સર્વાંશે સત્ય (B) અંશતઃ સત્ય
(C) સર્વાંશે અસત્ય (D) કથનૂયિત સત્ય

(૨) નિર્ણય પ્રક્રિયામાં તર્કસંગત સીમારેખાનો સિદ્ધાંત કોણે પ્રસ્તુત કર્યો છે ?

- (A) ડોનાલ્ડ (B) હર્બટ સીમોન
(C) ડૉ. જ્યોર્જ આર. ટેરી (D) પીટર એફ. ડ્રકર

(૩) “ફીડલરનો કન્ટીન્જન્સી સિદ્ધાંત”માં મુખ્યત્વે બે પાયાના ખ્યાલો કયા-કયા છે ?

(A) (૧) નેતૃત્વ શૈલી (૨) પરિસ્થિતિની સાનુકૂળતા

(B) (૧) કાર્યમાળખું (૨) સ્થાન સત્તા

(C) (૧) કાર્ય પ્રેરિત (૨) સંબંધ પ્રેરિત

(D) (૧) LPC (૨) P.C.L.

(૪) “સંચાલનના ક્ષેત્રમાં માહિતી સંચાર એક સાધન છે. સાધ્ય નહીં” એમ કહી શકાય ?

(A) ના

(B) હા

(C) કંઈ કહી શકાય નહીં

(D) અંશતઃ હા અને અંશતઃ ના

(૫) જૂથનો પ્રત્યેક સભ્ય જૂથના ધ્યેયોની સિદ્ધિમાં શું આપે છે ?

(A) માલ સેવા

(B) પોતાનો ફાળો

(C) નાણાકીય રકમ

(D) જવાબદારી

(૬) “જૂથ પ્રત્યે વફાદારી પ્રાપ્ત કરવી, તેમને સોંપાયેલ કાર્ય પૂરું કરાવવું અને એકમે ઉપારોલા કાર્યમાં અસરકારક સહકાર પ્રાપ્ત કરવાની ક્રિયાને પ્રેરણા કહી શકાય ?” - કયા લેખકે આમ કહ્યું છે ?

(A) શ્રી માર્ગન

(B) શ્રી જ્યોર્જ આર. ટેરી

(C) શ્રી ઈ. એફ. એલ. બ્રેચ

(D) શ્રી અલ્ટન મેયો

(૭) “સંચાલનનું પ્રાથમિક અગત્યનું જો કોઈ કાર્ય હોય તો તે માહિતી સંચારની પદ્ધતિ વિકસાવવાનું અને જાળવવાનું છે.” - આ વિધાનની સત્યતા જણાવો.

(A) આ વિધાન અસત્ય છે.

(B) કાંઈ કહી શકાય નહીં

(C) આ વિધાન વિકૃત છે.

(D) આ વિધાન સત્ય છે.

(૮) નેતાગીરીના પ્રકારો-પદ્ધતિઓ-શૈલીઓ પૈકી કઈ પદ્ધતિ લોકશાહીની પરિસીમા / પરાકાષ્ટા દર્શાવે છે ?

- (A) આપખુદ કે સરમુખત્યાર પદ્ધતિ
- (B) પરસ્પર મસલત કે લોકશાહી પદ્ધતિ
- (C) છૂટા દોરની પદ્ધતિ
- (D) ઉપરોક્ત પૈકી એક પણ નહીં

(૯) અવૈધિક જૂથ કોના અંકુશમાં નથી ?

- (A) સંચાલન
- (B) ચેરમેન
- (C) પ્રમુખ
- (D) મેનેજર

(૧૦) નીચેના પૈકી કઈ પદ્ધતિ નિર્ણય પ્રક્રિયાની આધુનિક પદ્ધતિ નથી ?

- (A) ક્રિયાત્મક સંશોધન
- (B) પર્ટ
- (C) નિર્ણયવૃક્ષ
- (D) આંતરિક પ્રેરણા

(૧૧) કયા સંચાલન વિશારદની થિયરીમાં મેકગ્રેગરની થિયરી "X" અને "Y"ના વિકલ્પને શોધવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે ?

- (A) આઉચીનો સિદ્ધાંત
- (B) મસ્લોનો સિદ્ધાંત
- (C) હર્ઝબર્ગનો સિદ્ધાંત
- (D) જ્યોર્જ ટેરીનો સિદ્ધાંત

(૧૨) વિચારોની આપ-લે અને પોતાના વિચારો સમજાવવાની પ્રક્રિયાને શું કહેવાય ?

- (A) આયોજન
- (B) માહિતી સંચાર
- (C) વ્યવસ્થાતંત્ર
- (D) માહિતી પ્રેષણ

(૧૩) “નેતા લોકશાહીમાં માને છે કે આપખુદશાહીમાં તે મહત્વનું નથી પરંતુ તે અસરકારક નેતાગીરી પૂરી પાડે છે કે કેમ તે મહત્વનું છે.” - આ કથન સાથે તમે સંમત થાઓ છો !

- (A) જુઠાણું છે. (B) તટસ્થ
(C) ના (D) હા

(૧૪) જૂથનો ખ્યાલ મૂળભૂત રીતે સામાજિક ખ્યાલ છે. જૂથના ખ્યાલને વિકસાવવામાં કયા શાસ્ત્રનું મહત્વનું પ્રદાન છે ?

- (A) અર્થશાસ્ત્ર
(B) સમાજશાસ્ત્ર અને મનોવિજ્ઞાન
(C) કાયદાશાસ્ત્ર
(D) રાજ્યશાસ્ત્ર

(૧૫) બે કે તેથી વધુ શક્ય વિકલ્પોમાંથી અમુક ધોરણોને આધારે કોઈ એક વર્તન વિષયક વિકલ્પની પસંદગી કરવાની પ્રક્રિયાને શું કહેવાય ?

- (A) માહિતી સંચાર (B) પ્રેરણા-પ્રોત્સાહન
(C) નિર્ણયીકરણ (D) માહિતી પ્રેષણ

(૧૬) “વિચારો, અભિપ્રાયો અને માહિતીનો અસરપરસ વિનિમય એટલે માહિતી સંચાર” - કયા સંચાલન વિશારદની આ વ્યાખ્યા છે ?

- (A) શ્રી લુઈસ એલન (B) ડૉ. સક્સેના
(C) શ્રી વેસ્ટર (D) શ્રી ચાર્લ્સ રેડફિલ્ડ

(૧૭) “વ્યક્તિમાં રહેલી ઈચ્છા જે તેને પગલાં લેવા માટે ઉત્તેજે છે. તે પ્રેરણા છે.”

- કયા સંચાલન વિશારદની આ વ્યાખ્યા છે ?

(A) ડૉ. જ્યોર્જ આર. ટેરી

(B) શ્રી જુસીયસ

(C) શ્રી રોલેન્ડ

(D) શ્રી ઈ. એફ. એલ. બ્રેચ

(૧૮) કયા નિષ્ણાતે નેતાગીરીના નેતૃત્વના જુદા-જુદા પ્રકારો અને તેની પસંદગીની

હારમાળા દર્શાવી છે ?

(A) લીકર્ટ

(B) કુત્તઝ અને ઓડોનેલ

(C) ટેનનબમ અને સ્મિટ

(D) ફિડલર

(૧૯) નિર્ણય પ્રક્રિયાને મુખ્યત્વે કેટલા તબક્કા (steps)માં વહેંચી શકાય ?

(A) સાત

(B) છ

(C) પાંચ

(D) ચાર

(૨૦) “જો આપણે એમ વિચારીએ કે ઉદ્યોગો માનવ માટે છે, ઉદ્યોગો માટે માનવ

નહિ, તો અનેક પ્રશ્નો સહેલાઈથી ઉકેલાઈ જશે.” - આ મંતવ્ય કયા સંચાલન

વિશારદનું છે ?

(A) ફ્રેડરિક ટેલર

(B) શ્રી કિથ ડેવિસ

(C) ડૉ. જ્યોર્જ આર. ટેરી

(D) શ્રી એલ્ટન મેયો

વિભાગ - ૨

૨ પ્રેરણાનો મસ્લોનો નિયમ સમજાવો. ૧૦

અથવા

૨ પ્રેરણા એટલે શું ? પ્રેરણાનું મહત્વ સમજાવો. ૧૦

૩ મૌખિક માહિતી સંચારના ફાયદા-મર્યાદા ચર્ચો. ૧૦

અથવા

૩ માહિતી સંચાર એટલે શું ? માહિતી સંચારનું મહત્વ સમજાવો. ૧૦

૪ નેતાગીરીની વિવિધ પદ્ધતિઓ જણાવો. ૧૦

અથવા

૪ આદર્શ નેતાગીરી માટે જરૂરી ગુણો જણાવો. ૧૦

૫ જૂથ ગતિશીલતાની વ્યાખ્યા આપી, તેના પ્રકારો જણાવો. ૧૦

અથવા

૫ વૈધિક જૂથ અને અવૈધિક જૂથની તુલનાત્મક ચર્ચા કરો. ૧૦

૬ નિર્ણય પ્રક્રિયા એટલે શું ? તેનાં લક્ષણોની ચર્ચા કરો. ૧૦

અથવા

૬ નિર્ણયીકરણમાં તર્કસંગત સીમારેખા સમજાવો. ૧૦

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Total marks for section 1 is 20.
- (2) Give answers of MCQ of section-1 in main answer sheet.
- (3) All questions of section-2 carry equal marks.

SECTION - I

1 M.C.Q. 20

- (1) "Accomplishing objective of the unit and employee satisfaction are the two sides of motivation coin". How far it is true ?
- (A) Completely true (B) Partially true
- (C) Completely untrue (D) Seldom true
- (2) Who has presented the theory of bounded rationality in decision making ?
- (A) Donald
- (B) Herbert Simon
- (C) Dr. George R. Terry
- (D) Peter F. Drucker
- (3) In "Fideler's contingency theory" which are the main two basic concepts ?
- (A) (i) Leadership style (ii) Favourable condition
- (B) (i) Job structure (ii) Authority
- (C) (i) Work motivated (ii) Relation motivated
- (D) (i) L.P.C. (ii) P.C.L.

- (4) "Communication is a tool in the field of communication and not the objective" - Can we say that ?
- (A) No
 - (B) Yes
 - (C) Cannot be said anything
 - (D) Partially Yes and No
- (5) Which is given by each member of group to achieve goals of group ?
- (A) Material service (B) Own contribution
 - (C) Financial amount (D) Responsibility
- (6) Motivation means to secure commitment towards the group to get them to finish the entrusted duties and activities and to secure effective coordination towards achievement of goals" – which author has stated this ?
- (A) Shri Morgan (B) Dr. George R. Terry
 - (C) Shri E.F.L. Brech (D) Shri Alton Mayo
- (7) "If there is any primary and important task of management just it is developing and maintaining communication method" – state whether this statement is true
- (A) This statement is not true
 - (B) Cannot be said anything
 - (C) This statement is distorted
 - (D) This statement is true

- (8) Out of all the styles, which leadership style indicates the Zenith of democracy ?
- (A) Autocratic style
 - (B) Mutual consulting or democratic style
 - (C) Freedom style
 - (D) None of above
- (9) Informal group is not in whose control ?
- (A) Management (B) Chairman
 - (C) President (D) Manager
- (10) Which of the following techniques of Decision Making is not modern technique ?
- (A) Operations Research
 - (B) PERT
 - (C) Decision tree
 - (D) Internal Motivation
- (11) In which management experts theory Mc Gregor's "X" and "Y" options are tried to be found out ?
- (A) Theory of Ouchi
 - (B) Theory of Maslow
 - (C) Theory of Herzburg
 - (D) Theory of George Terry
- (12) Exchange of thoughts and the process of explaining one's thoughts can be called what ?
- (A) Planning (B) Communication
 - (C) Organization (D) Information Dissemination

- (13) "It is not important whether the leader believes in democracy or autocracy, it is important whether he provides effective leadership" – Do you agree with this statement ?
- (A) False (B) Neutral
(C) No (D) Yes
- (14) The concept of group is basically a social concept, which science has important contribution in its development ?
- (A) Economics
(B) Sociology and psychology
(C) Legal
(D) Political science
- (15) What can be called the process to select on behavioural option out of two or more options on the basis of specific standards ?
- (A) Communication
(B) Motivation
(C) Decision making
(D) Information Dissemination
- (16) "Mutual exchange of thought, opinions and information means communication". Which management expert has presented this definition ?
- (A) Shri Louis Allen (B) Dr. Saxena
(C) Shri Wester (D) Shri Charles Redfield

- (17) Motivation is a drive created within an individual to exert efforts." Which management expert has presented this definition ?
- (A) Dr. George R. Terry
 - (B) Shri Jucious
 - (C) Shri Rowland
 - (D) Shri E.F.L. Brech
- (18) Which experts describe different types of leadership and its chain of selection ?
- (A) Likert
 - (B) Koontz and O'Donnell
 - (C) Tennen Baum and Schmidt
 - (D) Fidler
- (19) Into how many steps mainly process of decision making can be divided ?
- (A) Seven
 - (B) Six
 - (C) Five
 - (D) Four
- (20) "If we think that industries are meant for human beings and not human beings for industries, the innumerable problems can be easily solved." Which management expert has stated this ?
- (A) Fredrick Taylor
 - (B) Shri Keith Davis
 - (C) Dr. George R Terry
 - (D) Shri Alton Mayo

SECTION - II

2 State the Maslow's law/principle of motivation. **10**

OR

2 What is Motivation ? State its importance. **10**

3 Discuss the benefits and limitations of oral communication. **10**

OR

3 What is communication ? State its importance. **10**

4 State the various types of leadership. **10**

OR

4 State the essential features of an ideal leader. **10**

5 What is "Group Dynamics" ? State the various types of group. **10**

OR

5 Discuss comparatively formal groups and informal groups. **10**

6 What is Decision making ? State its characteristics. **10**

OR

6 Explain the bounded rationality in decision making. **10**